

TỪ CÁCH MẠNG THÁNG TÁM Ở SÀI GÒN - CHỢ LỚN VÀ GIA ĐỊNH 70 NĂM VỀ TRƯỚC ĐẾN CÔNG CUỘC ĐỔI MỚI, HỘI NHẬP VÀ PHÁT TRIỂN CỦA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY

PHAN XUÂN BIÊN

40 năm xây dựng và phát triển (1975 - 2015), đặc biệt qua 30 năm đổi mới, TPHCM đã đạt được những thành tựu to lớn, toàn diện, tạo sự chuyển biến căn bản trong đời sống xã hội, góp phần quan trọng vào thành tựu chung của khu vực và cả nước.

Thắng lợi đó không chỉ là của một thời đoạn nhất định mà nó có mối quan hệ biện chứng giữa các sự kiện, các cột mốc quan trọng trong một tiến trình lịch sử. Một trong những mạch nguồn tạo nên dòng chảy lịch sử hào hùng của Sài Gòn - TPHCM đã được sinh ra từ Cách mạng Tháng Tám vĩ đại, từ nền Dân chủ Cộng hòa được thiết lập 70 năm về trước. Những bài học kinh nghiệm từ Cách mạng Tháng Tám về đường lối cách mạng đúng đắn, bám sát thực tiễn, phát huy tính năng động, sáng tạo, sức mạnh to lớn của khối đại đoàn kết toàn dân, việc xây dựng lực lượng, biết vận dụng cơ hội, vượt qua thách thức... đã được vun bồi và làm phong phú thêm trong cuộc kháng chiến trường kỳ tròn ba thập kỷ giành lại độc lập dân tộc, thống nhất non sông, nay đang được phát huy mạnh mẽ trong sự nghiệp “cùng cả nước, vì cả nước” đổi mới, hội nhập và phát triển.

70 năm về trước, trong cơn bão táp Cách mạng Tháng Tám năm 1945 lịch sử, cùng với nhân dân cả nước dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân Sài Gòn - Chợ Lớn và Gia Định đã nhất tề đứng dậy khởi nghĩa giành chính quyền, góp phần quan trọng đưa cuộc Tổng khởi nghĩa trên phạm vi toàn quốc thành công, dẫn đến sự ra đời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Hưởng độc lập tự do chưa tròn một tháng, Sài Gòn - Chợ Lớn và Gia Định đã thay mặt cả nước nổ phát súng đầu tiên vào quân Pháp tái xâm lược, rồi trải qua 30 năm kháng chiến anh dũng ngoan cường, góp phần quan trọng vào thắng lợi của cuộc kháng chiến, kết thúc bằng chiến dịch quyết chiến chiến lược – chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử. Từ sau ngày giải phóng 1975, Sài Gòn - Chợ Lớn và Gia Định được vinh hạnh mang tên Bác Hồ vĩ đại – TPHCM, cùng cả nước tiến hành xây dựng, đổi mới, hội nhập và không

ngừng phát triển.

Hiện nay, TPHCM là đô thị đặc biệt, một trung tâm lớn về kinh tế, văn hóa, giáo dục đào tạo, khoa học công nghệ, đầu mối giao lưu và hội nhập quốc tế, là đầu tàu, động lực, có sức thu hút và sức lan tỏa của Vùng kinh tế trọng điểm phía Nam, đi đầu trong phát triển kinh tế, công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đóng góp ngày càng lớn với khu vực và cả nước.

TPHCM có được cơ đồ, tầm vóc như hôm nay chính là nhờ công lao của cả nước, bởi xưa nay Sài Gòn - TPHCM luôn gắn bó máu thịt với lịch sử và vận mệnh của đất nước, là sản phẩm của cả nước, nơi hội tụ công sức, tài năng và toàn tâm huyết của cả dân tộc Việt Nam. Một trong những mạch nguồn tạo nên dòng chảy lịch sử hào hùng của Sài Gòn - Gia Định, TPHCM đã được sinh ra từ Cách mạng Tháng Tám vĩ đại, từ nền Dân chủ Cộng hòa được thiết lập 70 năm về trước dưới sự lãnh đạo của Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh. Mỗi chặng đường, mỗi sự kiện và những mốc son quan trọng trong sự nghiệp đổi mới, phát triển và hội nhập hiện nay của TPHCM dường như đều mang đậm dấu ấn của bài học kinh nghiệm từ Cách mạng Tháng Tám 70 năm về trước. Những bài học đó đã từng được vun bồi, làm phong phú thêm trong cuộc kháng chiến trường kỳ tròn ba thập kỷ đấu tranh khốc liệt để giành lại độc lập, thống nhất non sông, nay đang được phát huy mạnh mẽ.

1. NĂM VỮNG ĐƯỜNG LỐI VÀ THỰC THI SỰ LÃNH ĐẠO THỐNG

NHẤT CỦA ĐẢNG LÀ NHÂN TỐ TIÊN QUYẾT CỦA SỰ SÁNG TẠO VÀ THẮNG LỢI

Thực hiện vai trò lãnh đạo của Đảng trước hết là ở đường lối chủ trương chính sách, ở sự thống nhất tư tưởng và hành động, ở vai trò tiên phong của mỗi đảng viên, mỗi quan hệ gắn bó máu thịt với quần chúng nhân dân. Ở Sài Gòn - Chợ Lớn và Gia Định cũng như toàn Nam Bộ, trước 1945, do ở xa Trung ương, tình hình liên lạc khó khăn, song do luôn quán triệt đường lối “chuyển hướng chỉ đạo chiến lược” của Đảng được hình thành từ Hội nghị Trung ương lần thứ 6 (1939) đến Hội nghị Trung ương lần thứ 8 (1941), nên trong điều kiện hết sức gian truân, nhất là sau khởi nghĩa Nam Kỳ 1940, Xứ ủy Nam Kỳ đã nhanh chóng củng cố tổ chức, khắc phục những tổn thất nặng nề để thực hiện vai trò lãnh đạo của Đảng. Trước hết Xứ ủy Nam Bộ đã xây dựng lại lực lượng, hình thành “đạo quân chính trị” để khi có thời cơ đến là thực hiện khởi nghĩa giành chính quyền theo chủ trương chung của Đảng. Lúc này ở Nam Kỳ có hai tổ chức Xứ ủy là Tiên Phong và Giải Phóng, có khác nhau về phương thức tập hợp lực lượng, về phương pháp khởi nghĩa..., do vậy sự thống nhất về tư tưởng và hành động là yêu cầu cấp thiết. Với sự nỗ lực của các phái viên Trung ương hoạt động ở Sài Gòn, Nam Kỳ, với yêu cầu của phong trào quần chúng đang được phục hồi và phát triển nhanh chóng trong xứ Nam Kỳ, với tinh thần cộng sản và đạo đức cách mạng của những người đảng

viên trung kiên một lòng vì nước vì dân đang hàng ngày hàng giờ phải đối phó với trăm mưu ngàn kế của kẻ thù, lẫn lộn với phong trào ở cả thành thị và nông thôn... hai xứ ủy đã có sự hợp đồng tác chiến cần thiết trong quá trình lãnh đạo quần chúng. Và dần dần, vì lợi ích tối cao của toàn dân tộc, khi thời cơ đến, các nhóm Tiền Phong và Giải Phóng đã thống nhất tư tưởng và hành động trước vận mệnh của đất nước. Sự thống nhất đó chính là yếu tố đầu tiên có ý nghĩa quyết định đối với sự thành công của khởi nghĩa ở Sài Gòn - Chợ Lớn và toàn Nam Bộ.

Sau ngày giải phóng năm 1975, trong thời kỳ “chuyển giao lịch sử”, biết bao nhiệm vụ mới mẻ đặt ra đối với đất nước ta, nhất là trong thời kỳ khôi phục, phát triển kinh tế ở miền Nam sau chiến tranh. Sự thống nhất về đường lối, về tư tưởng và hành động lúc này là hết sức cần thiết, song đã vấp phải không ít trở lực. Bài học kinh nghiệm từ Cách mạng Tháng Tám và thời kỳ kháng chiến cứu nước đã cho thấy phải ra sức huy động mọi nguồn lực để thực thi đầy đủ chủ trương chung của Đảng. Những việc gì đưa lại thành công, chứng tỏ chủ trương đúng và phù hợp; điều gì làm cật lực, “ạch đui” mãi mà vẫn không đưa lại hiệu quả, thì cần phải xem xét lại. Từ đó nảy sinh những tư duy và cách làm mới, phù hợp với thực tiễn, góp phần làm sáng tỏ thêm chủ trương chung, đưa lại hiệu quả – ấy chính là sự hình thành con đường Đổi mới. Nhớ lại, cách đây hơn 30 năm, khi tình hình kinh tế sa sút nghiêm trọng, sản xuất

kinh doanh đều giảm; giá cả thị trường tăng liên tục; nhân dân TP HCM lần đầu tiên trong lịch sử phải ăn độn bo bo, khoai sắn; tình hình xã hội bất ổn, Đảng bộ Thành phố, Thành ủy đã chủ trương phải thực hiện nghiêm túc đường lối của Đảng, đồng thời phát huy sức mạnh và trí tuệ của quần chúng, lấy lợi ích nhân dân, lợi ích dân tộc làm mục tiêu cao nhất để tìm ra lối thoát cho sự khủng hoảng. Thành ủy phải giữ vững sự lãnh đạo của Đảng đối với sự vận động xã hội của Thành phố, bảo đảm sự thống nhất về tư tưởng, hành động, vai trò của tổ chức Đảng và của đảng viên, bảo đảm ổn định chính trị xã hội và bằng mọi cách cải thiện đời sống nhân dân, bảo đảm được yên dân. Từ đó, những chủ trương chính sách mới được hình thành, tiêu biểu như *Nghị quyết 9* (khóa I) của Thành ủy tháng 8/1979 đã chỉ ra tác hại của cơ chế cũ, những chính sách lỗi thời, những giải pháp khắc phục để cho sản xuất “bung ra”, “tự cứu mình” thoát ra khỏi khủng hoảng, từ đó đã bảo đảm được sự lãnh đạo của Đảng đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thập niên đầu sau giải phóng với biết bao khó khăn chồng chất, bao trở lực, bao điều mới mẻ...

2. BẢM SÁT THỰC TIỄN, PHÁT HUY TÍNH NĂNG ĐỘNG, SÁNG TẠO TRONG QUÁ TRÌNH VẬN ĐỘNG CÁCH MẠNG TỪ TIỀN KHỞI NGHĨA ĐẾN KHỞI NGHĨA TRONG CÁCH MẠNG THÁNG TÁM 1945 CŨNG NHƯ TRONG XÂY DỰNG, PHÁT TRIỂN, HỘI NHẬP HIỆN NAY

Trong điều kiện xa Trung ương trong thời kỳ tiền khởi nghĩa sau khi Nhật đảo chính Pháp (9/3/1945), Đảng bộ Sài Gòn - Chợ Lớn và Gia Định cũng như toàn xứ Nam Kỳ đã bám sát thực tiễn, nắm vững sự vận động của xã hội và tình hình phong trào cách mạng, phát huy tính năng động, sáng tạo trong quá trình thúc đẩy phong trào cách mạng.

Lịch sử Cách mạng Tháng Tám ở Sài Gòn - Gia Định và Nam Kỳ ghi lại rằng: Xứ ủy họp ngày 16/8/1945 tại chợ Đệm (tỉnh Chợ Lớn) lập Ủy ban Khởi nghĩa, định tới 18/8 “bám nút” khởi nghĩa ở Sài Gòn, rồi sáng 19/8 có cuộc biểu tình vũ trang lớn của nhân dân thành phố và các tỉnh để “phê chuẩn” danh sách Lâm ủy Hành chính Nam Bộ, sau đó sẽ khởi nghĩa ở các tỉnh trong vùng. Nào dè có nhiều “cây lý luận” phản đối chủ trương khởi nghĩa do cách đánh giá thời cơ, so sánh lực lượng của nhiều đại biểu khác nhau (Trần Văn Giàu, 2005, tr. 144-147). Đến ngày 20/8/1945, Xứ ủy Nam Kỳ (Tiền Phong) lại họp lần thứ 2 tại chợ Đệm, vẫn không thống nhất được. Lý luận không phân thắng bại thì phải nghĩ đến “ông thầy kiểm nghiệm chính xác nhất” là thực tiễn. Xứ ủy quyết định lấy Tân An làm thí điểm khởi nghĩa cướp chính quyền, xem quân Nhật có can thiệp không, khí thế quần chúng ra sao và kết quả như thế nào. Tối 22/8/1945 Tân An (cách Sài Gòn 40km) khởi nghĩa thành công, nhanh gọn. Từ thực tiễn đó, đêm 24/8/1945 Sài Gòn được “bám nút” khởi nghĩa, rạng sáng 25/8,

cả thành phố Sài Gòn là biển người, là rừng cờ, khẩu hiệu với trên 1 triệu người tham gia, đủ mặt già trẻ, trai gái, công nhân, nông dân, trí thức, tôn giáo, dân tộc... mừng cách mạng đã thành công, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được thành lập, Tổ quốc Việt Nam độc lập, thống nhất hoàn toàn.

Tinh thần bám sát thực tiễn, năng động, sáng tạo ấy đã được phát huy mạnh mẽ trong kháng chiến kiến quốc và đặc biệt trong 10 năm đầu tìm đường đổi mới, phát triển ở TPHCM. Trong điều kiện cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội ngày càng trầm trọng, cuộc đấu tranh giữa bảo thủ, trì trệ với đổi mới cách nghĩ, cách làm diễn ra gay gắt, có lúc bất phân thắng bại, thậm chí còn bị ngộ nhận, chụp mũ, Thành ủy TPHCM đã kiên trì bám sát thực tiễn, tích cực xuống cơ sở, gặp gỡ cán bộ và nhân dân, lắng nghe tâm tư nguyện vọng, thắc mắc của dân, rồi cùng nhau bàn bạc, tháo gỡ. Trên cơ sở phân tích kỹ lưỡng từ nhiều phía, tổng kết thực tiễn, cái gì chưa thống nhất thì tiếp tục tranh luận, nhưng phải trên cơ sở thực tiễn, vì lợi ích chung và lợi ích của người lao động, của nhân dân. Cho đến nay, những câu chuyện bám sát thực tiễn để tháo gỡ khó khăn, tìm cách làm ăn mới ở TPHCM từ thời bao cấp, với các hoạt động “xé rào”, “làm lén” vẫn còn được lưu giữ trong ký ức của nhiều người và báo chí, được nhiều đề tài khoa học đi sâu nghiên cứu. Những việc làm như xóa bỏ bao cấp, thực hiện 3 lợi ích, trả lương theo sản

phẩm trong xí nghiệp, khoán sản phẩm trong nông nghiệp, ngư nghiệp, vấn đề cải tạo công thương nghiệp, nhập khẩu nguyên liệu, khôi phục các ngành thủ công nghiệp... đem lại những hiệu quả thiết thực chính là do Thành ủy và các cấp chính quyền Thành phố đã bám sát thực tiễn, nhờ thực tiễn mách bảo để tổng kết thành các chủ trương trong tiến trình tìm đường phát triển... Một sự kiện đáng nhớ có mối quan hệ hữu cơ đến công cuộc đổi mới của TPHCM nói riêng và của cả nước nói chung – đó là “sự kiện Đà Lạt” vào trung tuần tháng 7/1983. Thành ủy TPHCM đã tổ chức cho các giám đốc một số doanh nghiệp trên địa bàn Thành phố trực tiếp báo cáo với các đồng chí lãnh đạo chủ chốt của Trung ương về cách làm ăn mới theo “cơ chế của Thành phố”, rồi mời các đồng chí đến tham quan, khảo sát thực tế... Sự kiện đó không những đã “minh oan” cho Thành phố mà còn đóng góp tích cực, có hiệu quả đến sự hình thành đường lối đổi mới.

Bài học bám sát thực tiễn, phát huy năng động sáng tạo trong sự nghiệp xây dựng, phát triển Thành phố luôn được Thành ủy TPHCM chú trọng suốt 30 năm đổi mới: “phải chú trọng tổng kết thực tiễn, nhân rộng các mô hình, cách làm hiệu quả. Chủ động sửa đổi, bổ sung theo thẩm quyền và chủ động phối hợp với các bộ, ngành, kiên trì đề xuất Trung ương sửa đổi, bổ sung những cơ chế, chính sách không còn phù hợp, kiến nghị cho Thành phố thực hiện thí điểm những

cơ chế, chính sách mới để khai thác tối đa thế mạnh, phát huy mạnh mẽ vị trí, vai trò của Thành phố” (Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, 2012).

3. HIỂU DÂN, COI “DÂN LÀ GỐC”, PHÁT HUY SỨC MẠNH CỦA KHỐI ĐOÀN KẾT TOÀN DÂN LÀ PHƯƠNG CHÂM, PHƯƠNG THỨC LÃNH ĐẠO, XÂY DỰNG LỰC LƯỢNG CÁCH MẠNG, TẠO NGUỒN LỰC VÀ ĐỘNG LỰC CHO SỰ PHÁT TRIỂN

Một biểu hiện khác của sự năng động, sáng tạo của Xứ ủy Nam Kỳ trong Cách mạng Tháng Tám 1945 là vấn đề tập hợp lực lượng, xây dựng “đạo quân chính trị” phù hợp với cảnh huống xã hội Sài Gòn - Nam Bộ đầu năm 1945. Do chịu tổn thất nặng nề từ Nam Kỳ khởi nghĩa, đến 9/3/1945 lực lượng cách mạng trong công nhân, thanh niên, phụ nữ ở Sài Gòn - Chợ Lớn còn rất mỏng. Lợi dụng quân Nhật ở Nam Kỳ mời bác sĩ Phạm Ngọc Thạch đứng ra lập một tổ chức để tập hợp thanh niên phục vụ cho ý đồ của chúng, Xứ ủy đã tương kế tựu kế, lợi dụng tổ chức công khai hợp pháp này để tập hợp lực lượng chuẩn bị cho khởi nghĩa. Phạm Ngọc Thạch là nhân vật trí thức lớn, “dân Tây, vợ đầm”, ruộng nhiều, vườn cà phê lớn, có bệnh viện riêng và làm bác sĩ tư cho gia đình triệu phú người Hoa Hui-Bon-Hỏa, nên quân Nhật không nghi ngờ gì về thái độ chính trị của Phạm Ngọc Thạch. Chỉ trong một thời gian ngắn, Thanh niên Tiền phong phát triển thành một đoàn thể lớn, hoạt động sôi nổi, có nhiều cuộc biểu tình, có những bài ca yêu nước, tổ chức

những cuộc tuyên thệ lớn, được công chúng ngưỡng mộ. Vào những ngày tháng 8/1945, ở Sài Gòn đã có 200 trụ sở Thanh niên Tiền phong với hơn 80 ngàn đoàn viên, trở thành lực lượng xung kích của “đạo quân chính trị” trong Cách mạng Tháng Tám (Ban Tuyên giáo Thành ủy TPHCM, 2008, tr. 86-89). Bên cạnh đó, một lực lượng của Tổng Công đoàn mang áo “Thanh niên Tiền phong ban Xí nghiệp” phát triển nhanh và đông hơn. Từ đầu tháng 8/1945 đã có 342 cơ sở với 120 ngàn đoàn viên, cùng với Thanh niên Tiền phong lên tới 200 ngàn người, lớn mạnh gấp nhiều lần so với lực lượng của các tổ chức đảng phái khác. Đó là “đạo quân chính trị” của Đảng Cộng sản, cùng với hàng trăm vạn quần chúng, tạo nên lực lượng đông đảo để làm nên Cách mạng Tháng Tám vĩ đại ở Sài Gòn - Chợ Lớn và Gia Định cách đây 70 năm.

Bài học ấy được phát huy cao độ trong cuộc kháng chiến trường kỳ 30 năm và cả trong sự nghiệp xây dựng Thành phố trong thời bình. Thành ủy TPHCM đã nhận thức sâu sắc tư tưởng và làm theo tấm gương Hồ Chủ tịch khi đánh giá về dân, thẩm thấu triết lý “chở thuyền cũng là dân, lật thuyền cũng là dân”, “dân là gốc”, vì vậy mà trong bao thời kỳ, Thành ủy hoạt động trong đô thị vốn là trung tâm đầu não của địch vẫn được đồng bào che chở, bảo vệ.

Sau giải phóng, việc đánh giá con người thành phố vốn là cư dân của “thủ đô” chế độ Sài Gòn thời kỳ chủ nghĩa thực dân mới có nhiều ý kiến

khác nhau. Thành ủy chủ trương phải hiểu dân, trọng dân, đánh giá đúng con người thành phố, nếu không thì khó lòng tìm ra được kế sách và chủ trương đúng đắn. “Phải biết phân tích những đặc điểm lịch sử của thành phố và con người thành phố để chọn lựa hướng đột kích chủ yếu”. Phân tích cơ cấu xã hội của thành phố, sự chuyển biến của các tầng lớp qua những năm đầu giải phóng với nhiều chiều kích khác nhau, đồng chí Nguyễn Văn Linh, người đã 8 lần giữ chức Bí thư Khu ủy, Thành ủy Sài Gòn - Gia Định, TPHCM đã đánh giá “nhân dân thành phố khẳng định thể đứng dưới ngọn cờ xã hội chủ nghĩa bởi vì nhân dân thành phố được khơi dậy mạnh mẽ niềm tự hào trong đấu tranh dân tộc và giai cấp đã qua, nối tiếp sự nghiệp ngày nay thuận chiều với truyền thống quá khứ, tự tin ở năng lực cách mạng của mình” (Nguyễn Văn Linh, 2011, tr. 1030). Đó chính là bài học về sự hiểu dân, hiểu sâu sắc bản chất và sức mạnh to lớn của nhân dân, từ đó có những bước đột phá thích hợp, phù hợp với nguyện vọng và lợi ích của nhân dân, tạo nên sức mạnh vượt qua khó khăn vướng mắc, thoát ra khỏi cơ chế cũ, tìm cách làm mới với tư duy mới.

Thành ủy, mọi đảng viên, đoàn viên ở thành phố mang tên Bác Hồ trong thời chiến cũng như thời bình luôn ghi lòng tạc dạ “Tám lòng và công ơn của nhân dân Sài Gòn - TPHCM đối với Đảng bộ tựa như công ơn sinh thành của cha mẹ” (Lê Khả Phiêu, 2006, tr. 11). Chính vì vậy, TPHCM luôn chủ

trường phát huy tính năng động, sáng tạo, những đức tính tốt đẹp của nhân dân thành phố. Mọi chủ trương, chính sách phải phù hợp lợi ích của dân, của đất nước. Nhờ đó, nhân dân thành phố qua 40 năm xây dựng và phát triển luôn đóng vai trò chủ nhân của mọi sáng tạo và đổi mới, tạo nên thực tiễn sinh động để Đảng bộ thành phố tổng kết, nâng thành chủ trương chính sách, góp phần vào sự phát triển đường lối Đổi mới của Đảng Cộng sản Việt Nam.

4. PHÁT HUY BÀI HỌC KINH NGHIỆM TỪ CÁCH MẠNG THÁNG TÁM, TP HCM “CÙNG CẢ NƯỚC, VÌ CẢ NƯỚC” THỰC HIỆN SỰ NGHIỆP ĐỔI MỚI, HỘI NHẬP VÀ PHÁT TRIỂN

Ra khỏi chiến tranh tàn khốc, TP HCM đã năng động, sáng tạo “vượt lên chính mình”, nỗ lực phấn đấu, “bước ra khỏi vòng phản do ta khoanh, thoát ra khỏi cảnh làm tù binh của chúng ta”, tạo ra những mốc son, làm nên những sự kiện mang tính lịch sử của thành phố, đặc biệt trên lĩnh vực phát triển kinh tế và quản lý phát triển xã hội.

Trải qua 30 năm đổi mới, Thành phố luôn giữ vai trò đầu tàu trong tăng trưởng kinh tế, thu hút đầu tư, tạo nguồn ngân sách và giải quyết các vấn đề xã hội.

Kinh tế Thành phố liên tục tăng trưởng ở mức cao. Thành phố luôn quán triệt, vận dụng, thực hiện sáng tạo đường lối Đổi mới, bám sát thực tiễn, mạnh dạn thể nghiệm nhiều cơ chế, chính sách mới để tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy sản xuất, phát triển các loại thị

trường, cải thiện môi trường đầu tư, thu hút mạnh các nguồn lực xã hội cho phát triển. Cơ cấu kinh tế phát triển đúng hướng (dịch vụ - công nghiệp - nông nghiệp năm 2015 là 59,9% - 39,2% - 0,9%); qui mô, tiềm lực kinh tế và sự đóng góp cho cả nước ngày càng lớn, vai trò đầu tàu kinh tế khu vực được phát huy (tính đến năm 2015, tổng sản phẩm nội địa (GDP) tăng bình quân gấp 1,66 lần mức tăng bình quân cả nước; chiếm tỷ lệ 21,5% GDP cả nước; đóng góp vào ngân sách nhà nước 30%). TP HCM là địa phương thu hút vốn đầu tư trong và ngoài nước nhiều nhất cả nước ở mọi thời kỳ, kể cả lúc phải chịu ảnh hưởng của cơn bão khủng hoảng tài chính tiền tệ, suy thoái kinh tế toàn cầu. Từ khi có *Luật Đầu tư nước ngoài* đến nay, số dự án đầu tư nước ngoài vào Thành phố còn hiệu lực là 5.280 dự án, với tổng giá trị vốn đầu tư đăng ký đạt 36,26 tỷ USD, chiếm 15,15% tổng vốn đầu tư còn hiệu lực trong cả nước. Tỷ trọng kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài vào năm 2015 chiếm 24,5% (kinh tế nhà nước: 10,3%; ngoài nhà nước: 59,5%) (Ủy ban Nhân dân TP HCM, 2014, tr. 101).

Diện mạo đô thị ngày càng văn minh, hiện đại. Chất lượng công tác quy hoạch không ngừng được nâng cao, không gian đô thị được mở rộng, kết cấu hạ tầng được xây dựng ngày càng đồng bộ, phục vụ phát triển dịch vụ, công nghiệp, nông nghiệp, văn hóa xã hội, cải thiện dân sinh. Thành phố đã thực hiện hiệu quả nhiều chính sách thu hút vốn đầu tư xã hội vào

phát triển kết cấu hạ tầng làm cho diện mạo đô thị ở nhiều khu vực thay đổi vượt bậc. Dù cho đến nay, quy hoạch đô thị, quản lý đô thị còn nhiều bất cập, kết cấu hạ tầng vẫn chưa đáp ứng tốt yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội, văn hóa, cải thiện dân sinh; còn nhiều vấn đề gây bức xúc cho người dân và xã hội như ngập nước, ô nhiễm môi trường, ùn tắc giao thông..., song TPHCM thực sự là một đô thị đặc biệt có sức hội tụ và lan tỏa lớn của vùng và cả nước.

Đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân ngày càng được cải thiện và nâng cao. Do kinh tế tăng trưởng ở mức cao liên tục trong nhiều năm, mức sống vật chất của nhân dân Thành phố ngày càng được nâng cao. GDP đầu người/năm thời kỳ bước vào đổi mới đạt 586 USD, nay đã nâng lên 5.131 USD/người/năm (Ủy ban Nhân dân TPHCM, 2014). Đời sống văn hóa, xã hội ngày càng phong phú, đa dạng. Những giá trị tinh thần mang đặc trưng của nhân dân Thành phố như tinh thần nhân ái, làm việc nghĩa, giúp đỡ người nghèo, năng động, sáng tạo... không ngừng được phát huy. TPHCM là nơi khởi xướng và thực hiện đầu tiên trong cả nước phong trào Đền ơn đáp nghĩa; xây dựng nhà tình nghĩa, nhà tình thương; chương trình xóa đói giảm nghèo; phụng dưỡng Mẹ Việt Nam anh hùng; phong trào Mùa hè xanh... mang lại hiệu quả thiết thực, có ý nghĩa kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội rộng lớn, mang tính nhân văn cao, có sức lan tỏa rộng, thể hiện sinh động bản chất chế độ xã hội

mới...

70 năm về trước, trong bối cảnh, điều kiện hết sức khó khăn, lại xa Trung ương, Xứ ủy Nam Kỳ, Thành ủy Sài Gòn - Chợ Lớn và Tỉnh ủy Gia Định cùng các địa phương Nam Bộ đã năng động, sáng tạo, lãnh đạo nhân dân làm nên thắng lợi vĩ đại trong Cách mạng Tháng Tám, thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, thay đổi vị thế của đất nước và thân phận của người dân đất Việt. “30 năm Dân chủ Cộng hòa” nhân dân ta đã “kháng chiến thành công”, thống nhất Tổ quốc, đưa cả nước bước vào giai đoạn phát triển mới. “Cùng cả nước, vì cả nước”, vượt ra khỏi cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội do hậu quả của chiến tranh, thiên tai và những va vấp, sai lầm trong thập niên đầu sau giải phóng, TPHCM qua 30 năm thực hiện Đổi mới, dù còn không ít hạn chế yếu kém, đã đạt được *những thành tựu to lớn, toàn diện, tạo sự chuyển biến căn bản trong đời sống xã hội, góp phần rất quan trọng vào thành tựu chung của khu vực và cả nước.*

Với vốn liếng, hành trang quan trọng đó, TPHCM tiếp tục tăng tốc, xây dựng thành phố văn minh, hiện đại với vai trò đô thị đặc biệt, đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đóng góp ngày càng lớn với khu vực và cả nước, từng bước trở thành trung tâm lớn về kinh tế, tài chính, thương mại, khoa học - công nghệ của đất nước và khu vực Đông Nam Á, góp phần tích cực đưa nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2020⁽¹⁾. □

CHÚ THÍCH

⁽¹⁾ Nghị quyết số 16-NQ/TW của Bộ Chính trị về *Phương hướng, nhiệm vụ phát triển TPHCM đến năm 2020*, ngày 10/8/2012.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

1. Ban Tuyên giáo Thành ủy TPHCM. 2008. *Cách mạng Tháng Tám 1945 ở Sài Gòn - Chợ Lớn và Gia Định*. TPHCM: Nxb. Tổng hợp TPHCM.
2. Lê Khả Phiêu. 2006. *Sài Gòn - TPHCM là hình ảnh tiêu biểu thể hiện sức mạnh truyền thống đại đoàn kết dân tộc và ý chí thống nhất non sông*. Trong *Sài Gòn - TPHCM: Con người, văn hóa trên đường phát triển*. TPHCM: Nxb. Đại học Quốc gia TPHCM.
3. Trần Văn Giàu. 2005. *Mấy đặc điểm Cách mạng Tháng Tám ở Sài Gòn, Nam Bộ*. Trong *Sài Gòn - TPHCM 60 năm tiếp bước con đường Cách mạng Tháng Tám (1945 - 2005)*. TPHCM: Nxb. Tổng hợp TPHCM.
4. Ủy ban Nhân dân TPHCM. 2014. *Thành phố Hồ Chí Minh – phát triển và hội nhập*. TPHCM: Nxb. Tổng hợp TPHCM.